

Prof. dr. sc. ZRINKA JAJIĆ

SJÖGRENÖV SINDROM

Priručnik za bolesnike

Hrvatska liga protiv reumatizma
Zagreb, 2003.

Prof. dr. sc. ZRINKA JAJIĆ

SJÖGREN OV SINDROM
Priručnik za bolesnike

Hrvatska liga protiv reumatizma
Zagreb, 2003.

**HRVATSKA LIGA PROTIV REUMATIZMA
BIBLIOTEKA - PRIRUČNICI ZA BOLESNIKE**

SJÖGREN OV SINDROM

Napisala:

Prof. dr. sc. ZRINKA JAJIĆ

Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i
rehabilitaciju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu,
KB "Sestre milosrdnice", Zagreb

ISBN 953-6988-04-6

Izdavač:

Hrvatska liga protiv reumatizma, Zagreb,
Vinogradska cesta 29

Računalni prijelom:

Zvonimir Barišić

Tisak:

Alfej knjige d.o.o. – Zagreb
Kušlanova 10,
www.alfej.hr

Priručnik je tiskan uz novčanu potporu tvrtke

Oktal Pharma d.o.o. Zagreb

Tiskanje dovršeno u srpnju 2003. godine.

SADRŽAJ

Što je Sjögrenov sindrom?	1
Kratki povijesni pregled	1
Nazivlje i podjela sindroma	2
Učestalost Sjögrenova sindroma	2
Uzroci Sjögrenova sindroma	3
Znakovi Sjögrenova sindroma	3
Postavljanje dijagnoze	6
Kako se liječi Sjögrenov sindrom	6
Rječnik	8
Korisne adrese	9
Korisni priručnici	9

Što je Sjögrenov sindrom?

Sjögrenov sindrom je upalna reumatska bolest nepoznatog uzroka, koja se javlja u srednjoj životnoj dobi, češće kod žena nego muškaraca. Očituje se na oku, ustima i ide s povećanjem sluznih žlijezda te zahvaća i zglobove odnosno javlja se zajedno s drugim reumatskim bolestima. Lako se prepoznaje ali nešto teže liječi.

Kratki povijesni pregled

Sjögrenov sindrom je opisan u 19. stoljeću. Istraživanje sindroma provodili su brojni istraživači. Jedan, među njima, opisao je promjene oka (keratitis), drugi je opazio da bolesnici s tim sindromom ne stvaraju dovoljno suza. Zatim je opaženo da promjene oka idu zajedno s upalom zglobova (artritis) te sindromu dao ime – sicca sindrom. Njega je predložio švedski liječnik Sjögren, koji je bio specijalist za bolesti očiju (oftalmolog).

Nazivlje i podjela sindroma

Sjögrenov sindrom je nosio različite nazive u prošlosti. U novije vrijeme dijeli se na primarni i sekundarni oblik sindroma. Primarni se zove i sicca sindrom (prisutne promjene na oku i ustima) a sekundarni sicca sindrom (prisutne uz očne promjene, promjene u ustima) i zglobne.

Učestalost Sjögrenova sindroma

Sjögrenov sindrom, tzv. sicca javlja se rjeđe. Sindrom se javlja, međutim, češće skupa s drugim bolestima zglobova (reumatoidni artritis, psorijatični artritis, druge neupalne reumatske bolesti).

Sjögrenov sindrom javlja se u srednjoj životnoj dobi (40–60 godina), a opisan je u djece i kod više članova obitelji. Javlja u oko 1,1% pučanstva. Dakle, nije odviše čest.

Uzroci Sjögrenova sindroma

Uzrok sindroma nije točno poznat, ali se vjeruje da igra veliku ulogu nasljedni faktor i uz njega vanjski. Poremećene su obrambene snage osobe oboljele od Sjögrenova sindroma, ali može nastati pod utjecajem ili neke udružene druge bolesti (npr. reumatoidni artritis). Neki misle da virus može imati utjecaj na nastanak sindroma kao i neka protutijela (Ro i La).

Znakovi Sjögrenova sindroma

Znakovi koji nastaju na očima javljaju se postupno i nisu teški. Mnogo se puta javlja svrbež očiju kao prvi znak i osjećaj da je prisutan "pijesak" u očima. Bolesnici brzo primjete da nemaju suza (suhe oči). Povećava se suzna žlijezda, obično na oba oka.

Posljedica smanjenja suza i sluzi povećava se sklonost prema infekcijama (bakterijama). Zbog toga oko je crveno i upaljeno što može dovesti do sljepoće.

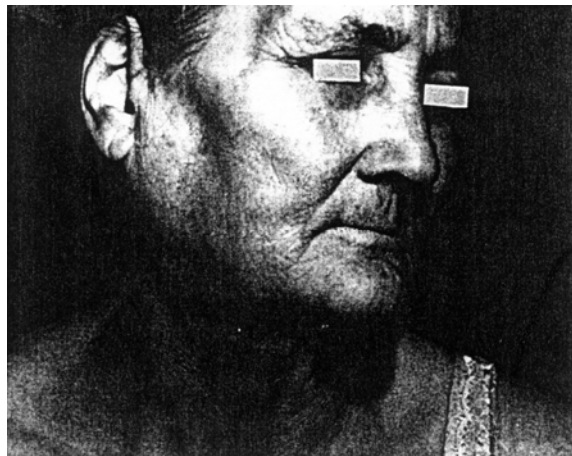
Suha usta često se javljaju u osoba srednje životne dobi a da nemaju Sjögrenov sindrom. To vidimo kod pušača i ljudi koji ne uzimaju vitamine napose preko zime (voće, povrće, tablete) i proljeća. Suha usta nastaju usljed manjka pljuvačke. Takve osobe tijekom uzimanja obroka, moraju piti vodu, da mogu žvakati i gutati. Djelici hrane "lijepu" se za usne, desni i nepce, pa ih bolesnici miču rukom. Dalje, javljaju se pukotine usana, napose na usnim kutovima. Nastaje upala jezika što još više otežava uzimanje hrane. Bolesnik pri uzimanju toplog napitka ili hrane sastavljena od mirodija (papar) osjeća žarenje i pečenje jezika i čitave usne šupljine.

Zbog nedostatka pljuvačke zubi postaju suhi i mrve se.

Ispod i ispred uha obično su povećane žlijezde zbog čega se mijenja lice odnosno lični opis (lice postaje šire) (sl. 1).

Oko polovica bolesnika ima dišne smetnje zbog toga jer je dišni put suh i podliježe infekciji.

Zglobni znakovi su oteklina i bol koji su prisutni kod većine bolesnika sa Sjögrenovim sindromom.

Sl. 1. Otečena doušna žlijezda (desno) u bolesnice sa Sjögrenovim sindromom

U želučano-crijevnom sustavu javljaju se mučnina, smetnje s probavom, bol u žličici zbog propadanja sluznice.

Postavljanje dijagnoze

Dijagnoza Sjögrenova sindroma postavlja se na osnovu prisutnosti triju znakova:

- promjena na oku (suhe oči)
- suhih usta i
- otekline i bolova u zglobovima.

Mogu se u te svrhe koristiti i neke pretrage (sijalografija, scintigrafija, biopsija) te laboratorijske (Ro i La protutijela).

Kako se liječi Sjögrenov sindrom

Liječenje primarnog Sjögrenova sindroma razlikuje se od liječenja sekundarnog. Za ublaživanje očnih znakova (suhe oči) daju se kapljice "umjetnih suza". Daju se i neki lijekovi koje određuje liječnik (reumatolog, oftalmolog). Među te lijekove spadaju kortikosteroidi i ciklosporin-A.

Preporučljivo je nošenje zaštitnih naočala koje štite sluznicu oka.

Kod razvoja sekundarne infekcije daju se antibiotici.

Suhoća usta ublažuje se ispiranjem usne šupljine glicerinom ili metilcelulozom.

Sekundarni Sjögrenov sindrom liječi se, ovisno o bolesti s kojom ide skupa (npr. reumatoidni artritis). U tom slučaju primarno liječenje je reumatoidnog artritisa.

Dakle, liječenje Sjögrenova sindroma uvelike ovisi o suradnji s liječnikom. To znači održavati redovite kontrolne preglede i slobodno postavljati pitanja svome liječniku koja nisu jasna.

Preporuča se svakom bolesniku da temeljito proüči ovaj Priručnik koji će mu biti od velike pomoći.

Rječnik

Antibiotik – Lijek protiv upale izazvane bakterijom ili virusom.

Artritis – Upala zgloba.

Keratitis – Upala jednog dijela oka.

Oftalmolog – Liječnik – specijalist za očne bolesti.

Reumatoidni artritis – Upalna reumatska bolest koja pretežno zahvaća zglobove.

Reumatska bolest – Bolest koja se javlja na pokretnom sustavu (ruke, noge, kralježnica). Najviše zahvaćaju zglobove i meka tkiva oko zglobova.

Reumatolog – Liječnik – specijalist za reumatske bolesti.

Sicca sindrom – Skup znakova koji izazivaju suhe oči (nedostatak suza).

Virus – Tzv. mikroorganizam koji izaziva upalu (npr. virus gripe).

Korisne adrese

1. Hrvatska liga protiv reumatizma Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju KB "Sestre milosrdnice", Zagreb, Vinogradska cesta 29, www.reuma.hr.

Telef. 01/37-87-248

2. Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i reumatologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u KL "Sestre milosrdnice", Zagreb, Vinogradska cesta 29.

Telef. 01/37-87-248.

Korisni priručnici

1. Reumatoidni artritis
2. Ankilozantni spondilitis
3. Urički artritis
4. Psorijatični artritis
5. Osteoartroza
6. Osteoporoza
7. Bol u vratu
8. Križbolja

Ovi se Priručnici dijele članovima Lige.

ISBN 953-6988-04-6